

Januar 2006

Udviklingsarbejde

Emne: Enkeltintegration i folkeskolen - socialt og fagligt

Hvorfor valgte vi dette emne?

Vi, Hanna Bjerrum Nielsen og Bit Hohlmann, valgte dette emne efter et års erfaring (skoleåret 2004/2005) med integration af to hørehæmmede elever i folkeskolen. Med den erfaring vil vi forsøge at pege på forskellige tiltag, som vi mener kan være af stor værdi for de implicerede parter, så som elever, lærere, forældre og ledelse. Tiltag som, *vi tror på*, vil medføre, at kontinuiteten med hensyn til integration, både socialt og fagligt, kan blive mærkbar synlig og dermed til glæde for alle parter.

Vi har fra august til december 2005 arbejdet med ovenstående udviklingsarbejde. Vores udgangspunkt har været det daglige samvær, som undervisere for de to enkeltintegrerede elever A og B. Hanna havde undervist eleverne et år, da projektet vedr. udviklingsarbejdet tog sin begyndelse. Bit Hohlmann, kendte til A og B fra den ugentlige tale-hørelektion i forrige skoleår, og i indeværende skoleår to modulers ugentlige undervisning i fagene engelsk og musik, oven i tale-hørelektionen.

Ingen af vi to undervisere har været inddraget i forberedelserne til opstarten af integrationen (aug. 2004) af de to hørehæmmede elever i folkeskole-klassen.

Hanna havde lang erfaring med almindelig undervisning og specialundervisning, men havde ingen erfaring i undervisning og integration af hørehæmmede elever eller indsigt i det tekniske udstyr, som fulgte med eleverne.

Bit havde erfaring med hørehæmmede og det tekniske udstyr gennem mange år som konsulent og talepædagog for hørehæmmede. Ingen erfaring med integration af hørehæmmede.

Indhold:

1. Kort præsentation af A og B samt deres tidligere skoletilbud.
2. Kort om baggrunden for og etableringen af nuværende skoletilbud.
3. Det nuværende skoletilbud.
4. Hvad kunne være et godt skoletilbud med henblik på enkeltintegration i folkeskolen?
5. Hvordan kan vi vide, om integrationen er lykkedes?

1. Kort præsentation af A og B, samt deres tidligere skoletilbud:

Både A og B er svært hørehæmmede. Hørenedsættelsen er medfødt eller har været der fra den tidlige spædbarnalder. Begge børn er udstyret med dobbeltsidige ØH med god effekt.

A er enebarn og altid udstyret med 2 x ØH, der fungerer. A har på den høremæssige side en god opbakning i hjemmet.

B er ud af en større børneflokk og altid udstyret med 1 ØH, en sjælden gang 2 ØH. Han har ikke stor opbakning hjemmefra på den høremæssige side.

Det ene barn kommer fra denne kommune, det andet barn kommer fra en af de omkringliggende kommuner og bliver kørt til og fra i taxa.

Børnene er i dette skoleår blevet henholdsvis 10 og 11 år.

Det ene barn har boet i området i hele sit liv, hvorimod det andet barn kommer fra et af de nordiske lande for 4 år siden, og han har oven i sit høretab måttet lære sig dansk.

Begge børn har i den tidlige alder benyttet sig af TTT, men de har nu et alderssvarende verbalt sprog.

Det ene barns skoletilbud har været i en almindelig klasse, mens det andet barn begyndte sin skolegang i en specialklasse.

2. Kort om baggrunden for og etableringen af det nuværende skoletilbud

Baggrunden:

De to børns tidligere skoletilbud var ikke tilfredsstillende, og derfor undersøgte man mulighederne for at etablere et kvalitativt bedre tilbud på en af vores bys skoler. Der blev etableret holdundervisning på den skole, hvor en af eleverne havde gået før, og undervisningen skulle tage udgangspunkt i læseplanen for årgangen.

Etableringen:

Nedenstående er hentet fra skrivelsen:

"Undervisning af hørehæmmede elever kræver en særlig tilrettelagt pædagogik"
af vores ledende skolepsykolog.

De fleste af fagene skulle læses i den lille gruppe, men man forestillede sig, at fag som idræt, musik, billedkunst og emneuger skulle foregå integreret i hjemklassen. Derudover skulle de integreres i hjemklassen i de tilfælde, hvor der blev foretaget udflugter, ekskursioner, f.eks. i faget natur og teknik.

Med udgangspunkt i den detaljerede årsplanlægning, lavet af teamet omkring klassen og de hørehæmmede elever, skulle undervisningen til disse timer forberedes og efterbearbejdes af støttelæreren.

Når undervisningen skulle foretages sammen med hjemklassen, skulle støttelæreren følge med som støtte til de to hørehæmmede elever.

Den sociale side af integrationen er mindst lige så vigtig, som den faglige. De to hørehæmmede elever **"skal lære de regler og normer, der er og lære at overføre dem til livet i klassen, så de på den måde får nogle gode kammeratskabsrelationer"** (citater fra skrivelsen).

3. Det nuværende skoletilbud

A og B begyndte i deres "nye" skoletilbud for 1½ år siden. Den ene af dem havde været elev i hjemklassen siden børnehaveklassen.

De fik deres eget klasseværelse, som ligger adskilt fra hjemklassen med en bred aula.

Der var FM udstyr med grænseflademikrofoner i loftet i begge lokaler. FM udstyret virkede ikke og ingen på skolen kunne fortælle hvorfor. En kontakt til høreklubben hjalp os ud af den situation, idet en hørepedagog fandt frem til fejlen, som blev rettet, og samtidig fik vi instruktion i brug af det tekniske udstyr.

A og B klagede over brummetoner i deres ØH. Det viste sig, at støj fra skolens udsagningsanlæg forplantede sig i FM udstyret. Dette kunne der desværre ikke gøres noget ved, så i samråd med hørepedagogen søgte vi om et andet system: Campus S.

Campus S havde yderligere den fordel, at det kunne bruges på hele skolens område såvel inde som ude, så man var ikke længere bundet af det faste FM anlæg.

Hanna var på kursus på Fredericia-skolen - to dage i august 2004 og tre dage i januar 2005. Klasselæreren, med 10 ud af 17 moduler, fik ikke samme kursustilbud, med henblik på at blive "klædt på" til at være med til at integrere de hørehæmmede elever i klassen. På vores opfordring har klasselærer Linda Arbjerg dog i indeværende skoleår været nogle dage på kursus i Fredericia.

Hjemklassen er en meget stor klasse på 27 elever med mange tosprogede elever, ca. 55%. Det er samtidig en meget urolig klasse med et højt støjniveau til tider, og pladsforholdene er meget trange.

A og B har ikke deres eget bord i klassen, og må dermed placere sig på forskellige pladser fra gang til gang, alt efter hvor der er en tom plads p.g.a. sygdom eller lign. Er der "fuldt" hus må der arrangeres ekstra pladser.

A og B kan ikke holde ud at være i klassen, når der er for megen støj, og må så forlade undervisningen og gå i eget lokale.

A og B kan ikke undgå at mærke, at de ikke er en naturlig del af hjemklassen, og de er usikre på deres rolle i forhold til de andre elever og de andre lærere. De er heller ikke automatisk medtænkt til forskellige aktiviteter: ture, kreative tiltag, børnefødselsdage m.m., så det går særdeles trægt med hensyn til at få den sociale side af integrationen med og dermed få oparbejdet gode kammeratskabsrelationer for de to hørehæmmede elever.

4. Hvad kunne være et godt skoletilbud med henblik på enkeltintegration i folkeskolen?:

Skolen skal kunne tilbyde eleverne en dagligdag, som kommer så tæt som muligt på normalthørendes dagligdag med henblik på det faglige og det sociale område.

Eleverne bør fysisk placeres på en skole med en struktur og en vilje til at gøre en indsats for en integration af de hørehæmmede elever, så de får mulighed for at udvikle deres sociale og faglige kompetencer på ligefod med andre elever.

Inden etableringen af eleverne bør forskellige muligheder undersøges bl. a. de fysiske ting, som lys, lyd og støjforhold

.Det tekniske udstyr skal altid være i orden.

Hjemklassen bør have en rimelig størrelse, 12-14 elever.

De hørehæmmede elever bør være en naturlig del af klassen med egne faste pladser. Derudover skal de have deres eget lokale, fysisk placeret tæt på hjemklassen, evt. blot adskilt med en mur med en dør i.

Lærerne omkring de hørehæmmede elever bør inden skolestart være velinformeret om det at enkeltintegrere elever i folkeskolen, samt være fortrolig med det tekniske udstyr. Vi vil foreslå 2-3 dages kursus på arbejdspladsen, ledet af kursusafdelingen på Fredericia-Skolen.

Lærerteamet skal i fællesskab udarbejde en detaljeret årsplan. Der kræves en større og anderledes introduktion af stoffet i forhold til disse elever, så en løbende fælles planlægning, forberedelse og evaluering af stoffet gennem hele skoleåret er absolut nødvendig.

De hørehæmmede skal altid have deres egen støttelærer i nærheden, hvis undervisningen er integreret i hjemklassen. Støttelærerens vigtigste opgave er her at forberede og efterbehandle undervisningen til disse timer.

Eleverne i hjemklassen skal rustes godt til at være ligeværdige klassekammerater med de hørehæmmede, både ved opstarten og under hele skoletiden. De skal også være fortrolige med det tekniske udstyr.

Det er meget vigtigt, at der løbende arbejdes med, at de hørehæmmede bliver en naturlig og uundværlig del af hjemklassen på lige fod med de andre elever. Igennem det vil de føle et positivt tilhørsforhold til klassen og omvendt.

Vigtigt at forældregruppen til hjemklassen informeres om det at være en hørehæmmed elev, samt tankerne omkring integration i en almindelig folkeskole.

Der bør være mulighed for årlige efteruddannelseskurser/møder for de lærere der beskæftiger sig med enkeltintegrering af hørehæmmede elever i folkeskolen i Fredericia-Skolens regi.

Det kan være et meget ensomt job at undervise enkeltintegrerede elever i folkeskolen, og da døveskolerne sidder inde med den største viden på høreområdet, bør der åbnes mulighed for fælles mødedage der.

5. Hvordan kan vi vide om integrationen er lykkedes?

Man vil kunne aflæse i elevernes trivsel og adfærd om en integration er lykkedes. Den dag eleverne er tænkt som en naturlig og uundværlig del ind i aktiviteter og tiltag, i stedet for en påmindelse, er integrationen godt på vej.

Hvis de hørehæmmede begynder at udtrykke glæde og forventning over for tiltag sammen med hjemklassen, er der grund til at håbe, at der er en hel del vedr. integrationen, der er lykkedes.

Bit Hohmann

Hanna Bjerrum Nielsen